

Zapreke ženidbenog veza

Marunčić, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Catholic Theology / Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:202:515443>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-03**

Repository / Repozitorij:

[Repository of The Catholic Faculty of Theology
University of Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
TEOLOŠKO-KATEHETSKE STUDIJE

PETRA MARUNČIĆ

ZAPREKE ŽENIDBENOG VEZA

Diplomski rad

Split, 2021.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
TEOLOŠKO-KATEHETSKE STUDIJE

PETRA MARUNČIĆ

ZAPREKE ŽENIDBENOG VEZA

DIPLOMSKI RAD
iz kanonskoga prava
Mentor: doc. dr. sc. Željko Tolić
Sumentor: mr. sc. Ante Rako

Split, 2021.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
SAŽETAK	4
UVOD	5
1. POJAM ŽENIDBE	7
1.1. Pastoralna priprava za sklapanje ženidbe	7
1.2. Ženidba je sakrament.....	9
1.3. Nerazrješivost ženidbe	11
2. ZAPREKE ŽENIDBENOG VEZA	13
2.1. Narav ženidbenih zapreka	13
2.2. Vrste ženidbenih zapreka	14
2.2.1. Zapreka pomanjkanja dobi (kan. 1083.)	15
2.2.2. Zapreka spolne nemoći (kan. 1084.).....	16
2.2.3. Zapreka ženidbene veze (kan. 1085.).....	17
2.2.4. Zapreka različitosti vjere (kan. 1086.)	18
2.2.5. Zapreka svetih redova (kan. 1087.).....	19
2.2.6. Zapreka javnog i doživotnog zavjeta (kan. 1088.).....	20
2.2.7. Zapreka otmice (kan. 1089.)	20
2.2.8. Zapreka zločina (kan. 1090.).....	21
2.2.9. Zapreka krvnog srodstva (kan. 1091.).....	22
2.2.10. Zapreka tazbine (kan. 1092.).....	23
2.2.11. Zapreka javne ćudorednosti (kan. 1093.)	23
2.2.12. Zapreka zakonskoga srodstva (kan. 1094.)	24
3. SKLAPANJE ŽENIDBE I ŽENIDBENA PRIVOLA	26
3.1. Privola kao konstitutivni element ženidbe	26
3.2. Nevaljanost i nedostaci privole (kan. 1095. – 1103.).....	27
3.3. Učinci ženidbe	29
ZAKLJUČAK	31
LITERATURA.....	33

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI	35
TITLE: MARRIAGE VOWS BARRIERS	36
SUMMARY	36

SAŽETAK

Biblija nam svjedoči kako je ženidbu ustanovio Bog u zemaljskom raj. Zaključio je da nije dobro da čovjek bude sam te mu načinio pomoć u vidu ženidbe. Obitelj predstavlja temelj ljudskog života i društva, a proizlazi iz ženidbe. Ženidba nastaje međusobnim izgovaranjem privole propisno pripremljenih zaručnika. U ženidbenoj ljubavi i zajedništvu između dvoje supružnika različitog spola očituje se i ljubav između Krista i Crkve. Vrlo je važno da u trenutku sklapanja ženidbe ne postoje zapreke koje bi kasnije mogle bitno utjecati na valjanost ženidbe. Ovaj diplomski rad bavi se upravo pitanjem zapreka ženidbenog veza. Rad je podijeljen na tri dijela. U prvom dijelu rada govori se o samoj pastoralnoj pripravi za sklapanje ženidbe, o ženidbi kao sakramentu i na kraju prvog dijela o nerazrješivosti ženidbe. Namjera je naglasiti kako je ženidba sakrament što znači da je Bog onaj koji pomaže u zajedništvu i ljubavi te u savladavanju svakodnevnih prepreka, a ne samo građanski sklopljen ugovor. Drugo poglavlje posvećeno je samoj naravi i zaprekama ženidbe, a treće, posljednje poglavlje, bavi se ženidbenom privolom kao konstitutivnim elementom ženidbe i njezinim učincima.

Ključne riječi: obitelj, ženidba, sakrament, supružnici, ženidbena privola, zapreke.

UVOD

Ženidba i obitelj su temelji ljudskog života i društva. Sveto pismo nam svjedoči o tome kako je ženidbu ustanovio Bog u zemaljskom rajju, kad je rekao da nije dobro da čovjek bude sam te kako će mu načiniti pomoć kao što je on. U današnje vrijeme te dvije osnovne institucije ljudskog života proživljavaju određenu krizu. Dok su nekada rastave bile jako rijetke, a razvod se smatrao društvenom ljagom, danas se razvodi smatraju gotovo normalnom pojavom. Iako se više od 80% članova našeg društva izjašnjava da su katolici, sve manje ih redovito ide na svetu misu i živi sakramentalnim životom. Unatoč krizi sakramenta ženidbe, danas je ipak visok postotak onih koji sklapaju sakrament ženidbe u Crkvi.

Ženidba se sklapa međusobnim, zakonskim izgovaranjem privole propisno pripremljenih zaručnika. Zaručnik i zaručnica su služitelji sakramenta ženidbe. Sakramentalni znak koji predstavlja kršćanska ženidba sličan je savezu ljubavi između Krista i Crkve. U trenutku sklapanja valjane ženidbe, krštene ženidbene stranke podjeljuju i primaju sakrament ženidbe, no ta stvarnost nije trenutačna, već je trajan znak i izvor milosti. Milost sakramenta ženidbe jača supružnike u vjernom izvršavanju bračnih i obiteljskih dužnosti i također im daje snagu za provođenje života koji dolikuje djeci Božjoj. U ovom radu biti će govora o zaprekama ženidbenog veza. Mladenci koji žele sklopiti ženidbu moraju biti bez ikakvih zapreka za sklapanje ženidbe. Zapreke, u ovome kontekstu, su određene smetnje koje onemogućuju valjano sklapanje ženidbe, a proizlaze iz božanskog i crkvenog zakona.

U prvom dijelu rada govori se o pojmu ženidbe općenito, o određenoj pripravi prije sklapanja ženidbe, o ženidbi kao sakramentu i na samom kraju prvog dijela, u trećem potpoglavlju bit će riječi o nerazrješivosti ženidbe. Drugi, središnji dio rada posvećen je naravi i vrstama ženidbenih zapreka. Postoji dvanaest zapreka ženidbenog veza, koje će se pojedinačno obraditi. Bit će govora i o nekim razlikama starog i novog Zakonika. Ženidbene zapreke u novom Zakoniku sadrže brojne novosti u odnosu na stari. Neke zapreke su dokinute, a neke samo preuređene. Nema više razlike između „zapreke“ i „zabrane“. Zapreke su one koje su ženidbu činile nevaljanom, dok su zabrane činile valjanom, ali nedopuštenom.

Treći, posljednji dio ovog rada posvećen je samom činu sklapanja ženidbe i ženidbenoj privoli koja jest i najvažniji element. Privolu definiramo kao osobni čin volje što znači da privola treba biti slobodna, svjesna i odgovorna. Dvije osobe se ženidbenom privolom potpuno predaju jedna drugoj, prihvaćaju jedna drugu na način da se međusobno vežu i uspostavljaju zajednički život ili život u ženidbenoj ili bračnoj zajednici. Razlikujemo i nevaljanost i nedostatke privole o čemu će, također, biti govora.

Ovaj rad završava učincima ženidbe i s pravne i s teološke strane. Tako, kao prvi učinak ženidbe nastaje određena veza između ženidbenih stranki, odnosno bračnih drugova te se među njima uspostavlja zajednica svega života. Učinci ženidbe su s pravne strane jako složena materija, stoga će naglasak biti samo na bitnim odredbama.

1. POJAM ŽENIDBE

Ženidba je sakrament koji među supružnicima stvara trajnu i isključivu vezu jer je sam Bog onaj koji zapečaćuje privolu supružnika. Ženidbeni prsteni podsjećaju suprugu da su sve do smrti vezani ženidbenom vezom. Jedno drugome se iz ljubavi obećavaju u Kristu. Sklopljeni i izvršeni sakrament ženidbe među krštenima apsolutno je nerazrješiv i jedinstven i traje do smrti muža ili žene.

Potrebno je spomenuti i svrhu ženidbe koja jest dobro supružnika u smislu pružanja međusobne pomoći i ljubavi koja im omogućuje kvalitetan život. To bračno zajedništvo ima svoje korijene u prirodnom dopunjavanju što postoji između muža i žene, a hrani se osobnom spremnošću bračnih drugova da dijele cjelovitost svoga životnog nauma, sve što imaju i što jesu. Stoga, takvo zajedništvo je plod i znak dubokog ljudskog zahtjeva.¹

1.1. Pastoralna priprava za sklapanje ženidbe

Sve veći broj rastava u današnje vrijeme izaziva pastoralnu zabrinutost, postavlja se pitanje je li onaj tko sklapa ženidbu uopće pripravljen na nju. Prije sklapanja ženidbe, vrlo je važno vrijeme priprave. Kad govorimo o pripravi za ženidbu tada prvo što nam padne na pamet jesu zaruke i tečajevi priprave za ženidbu. Zaruke su, drugim riječima, vrijeme u kojem su muškarac i žena pozvani snažno poraditi na ljubavi, i na tome trebaju raditi složno i zajednički, kako bi produbili svoju ljubav².

Sva liturgijska slavlja zahtijevaju liturgijsku pripravu pa tako i ženidba. Jednom riječju, mladencima je potrebno protumačiti smisao i znakovitost svake geste i svih obreda u vjenčanju, treba ih uvesti u smisao i značenje svakog liturgijskog znaka, da bi tako ne samo razumjeli, nego i bili uvedeni u smisao i značenje liturgije

¹ Usp. IVAN PAVAO II., *Familiaris consortio – Obiteljska zajednica*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009., br. 19.

² Usp. PAPA FRANJO, *Obitelj – 16. Zaruke, Kateheza na općoj audijenciji, 27. svibnja 2015.*, u Josip ŠALKOVIĆ (ur.), *Zaručništvo i priprava za ženidbu. Zbornik radova VII. Međunarodnog znanstvenog simpozija crkvenih pravnika u Subotici, 11. – 12. listopada 2013.*, Glas Koncila, Zagreb, 2015., str. 5.

vjenčanja.³ Ovdje se govori o daljnjoj, bližoj i neposrednoj pripravi. Daljnja priprava tiče se isključivo zaručnika u njihovom početnom zaručničkom razdoblju, vremenu očitovanja ljubavi, dok su za druge dvije pripreve odgovorni biskup, župnik i, na neki način, cijela crkvena zajednica.⁴

U kanonu čitamo kako daljnja priprava započinje već od djetinjstva obiteljskom pedagogijom koja pomaže djeci otkriti same sebe kao bića obdarena složenom psihologijom te posebnom osobnošću s prednostima i nedostacima (usp. kan. 1063.). Obiteljima je od velike važnosti pomoć Crkve u odgoju njihove djece. Crkva je ona koja podupire i usmjerava roditelje da svoju djecu odgajaju u ozračju prave ljudske i kršćanske ljubavi, usađujući im u srce osjećaj za lijepo, pravedno, plemenito te, između ostalog, i za ostvarenje čovjeka kao spolnog bića. Obitelj koja u svom krilu njeguje takve vrijednosti, zacijelo će ih prenijeti i na svoju djecu.⁵ Prateći svaki bračni par počevši od njihovog vjenčanja, pastoralna briga Crkve pomaže razvoj njihove bračne i obiteljske ljubavi, koja jest temeljni preduvjet zdravog odgoja djece.⁶

Bliža priprava za sakrament ženidbe donedavno se odvijala u okviru uže i šire obitelji. Danas je uloga te iste obitelji manje izražena u odnosu na prošla vremena jer mladi, s jedne strane, ranije postaju samostalni, dok s druge strane, ženidbu sklapaju u kasnijoj dobi, nego što je to ranije bio slučaj. Bliža priprava za sakrament ženidbe otvorena je svim zaručnicima. Oni koji su ranije bili bliski Crkvi imat će prigode još više i bolje učiti u otajstvo sakramenta ženidbe za koji se spremaju.

Posebnu brigu pastoralni djelatnici trebaju posvetiti onim zaručnicima koji su udaljeni od Crkve, a došli su zbog crkvenog vjenčanja za koje se žele spremati. Ovdje se radi o izvrsnoj prigodi da im se navijesti ne samo ljepota i važnost sakramentalne ženidbe i Božjeg poziva kojeg imaju, nego i Božji poziv koji im je upućen već na njihovom krštenju.⁷ Bliža priprava za ženidbu trebala bi započeti tečajem pripreve za ženidbu, koji ne bi trebao biti odgođen sve do same neposredne pripreve, o čemu

³ Usp. HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici*, Glas Koncila, Zagreb, 2008., str. 37.

⁴ Usp. *Isto*, str. 133.

⁵ Usp. *Isto.*, str. 134.

⁶ Usp. *Isto*.

⁷ Usp. *Isto*, str. 135.

možemo danas svjedočiti na puno mjesta. Ukoliko je bliža priprava odgođena sve do neposredne priprave, onda ona na taj način gubi svoj puni smisao i cilj.

Tečajeve bi bilo potrebno organizirati tako da zaručnici mogu aktivno sudjelovati u razgovoru, radu u skupinama i molitvi. Takvi tečajevi moraju imati svoj temelj u katehezi u koju je važno uključiti razmatranje i slavljenje Božje riječi. Poželjno je da metoda takvih susreta bude interdisciplinarna, što znači da uključuje sudjelovanje stručnjaka različitih profila te da bude obogaćena svjedočenjem kršćanskih bračnih parova i zauzetijih vjernika. Buduće supružnike važno je poučiti o naravnim svojstvima ženidbe, o kršćanskom odgoju djece od samih početaka i značenju spolnosti u okviru bračne ljubavi i bračne plodnosti. Takvi susreti bi trebali biti obogaćeni dijalogom, prijateljstvom, molitvom, otvorenošću prema Bogu.

Na kraju, ali ne manje važna, jest neposredna priprava za sakrament ženidbe koja bi se odvijati na župnoj razini. Bilo bi poželjno da se zaručnici prijave župniku godinu dana prije planiranog vjenčanja ili najmanje šest mjeseci prije vjenčanja. Svrha neposredne priprave za vjenčanje jest oživljavanje, odnosno produbljivanje vjere.

1.2. Ženidba je sakrament

Ženidba jest prva i najvažnija privatna i pravna ustanova. To je odnos koji je utemeljen na potpunom međusobnom i uzajamnom suživotu muške i ženske osobe (ženidbe), kao i između roditelja i djece (obitelj). Povijesno se javlja kao prvotna društveno-pravna ustanova i kao temelj svake zajednice života.⁸ Sakramentom ženidbe podjeljuje se roditeljska vlast i milost da u ime Boga supružnici odgajaju svoju djecu. Pojam ženidba dolazi od latinskih riječi *matris munium* ili *munus* što znači „služba majke“.⁹

Kršćanski vjernici, koje je Bog međusobno ujedinio u sakramentu ženidbe, slijede stalni Božji poziv na njima svojstven način. Sakrament je vidljivi znak nevidljive Božje milosti ustanovljen od Isusa Krista, a ženidba koja je sklopljena među krštenim osobama jest sakrament. Naglašavanje te crkvene dimenzije

⁸ Usp. Nikola ŠKALABRIN, *Ženidba, pravno-pastoralni priručnik*, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Teologija u Đakovu, Đakovo, 1995., str. 5.

⁹ Usp. *Isto*, str. 26.

ženidbene zajednice pogotovo su istaknuli koncilski oci koji su sudjelovali na Drugom vatikanskom koncilu. Patristika koja tada još uvijek nije razlikovala jasno prirodno pravo od pozitivnoga božanskog prava, nije znala razlučiti u ovoj svetoj stvarnosti ženidbe prirodno-ugovorni element i božansko-sakramentalni element.¹⁰ Skolastička teologija bila je ona koja je započela na poslovnom planu uvoditi razliku.

Ženidbu kao sakrament ustanovio je sam Bog, ona kao takva proizlazi iz same ljudske naravi. Da bi se ustanovila obitelj, a obitelj je osnovna zajednica ljudskoga društva, i da bi u njoj vladao sklad te da bi ona od Boga postigla postavljenu joj svrhu, treba je oblikovati po propisima iz kojih se vidi i narav i svrha braka. Važeće kanonske odredbe upravo omogućuju da se to među članovima Božjega naroda i ostvari.¹¹

Uvođenje pojma ženidbenoga saveza i obnove crkvene dimenzije sakramenta ženidbe od velike su važnosti za ispravnije teološko vrednovanje temeljnih načela koja uređuju čitavo kanonsko ženidbeno pravo.¹² Krist je onaj koji je uzdigao ženidbu na dostojanstvo sakramenta. „Stoga među krštenima ne može biti valjanog ženidbenog ugovora koji samim tim ne bi bio sakrament“ (kan. 1055.). Nakon protestantske reforme potaknute od strane Martina Luthera, u moderno doba, ta razlika je bila dovedena do radikalnoga razdvajanja.

S jedne strane, sveti karakter ženidbe ograničen je samo na sakramentalni element, sveden na puki akcidentalni vidik s obzirom na ugovor, a s druge strane se počinje negirati ženidbi kao takvoj svako sveto i religiozno obilježje.¹³ Tijekom povijesti možemo vidjeti da papinskome učiteljstvu nije bilo baš tako lako obnoviti nauk o svetosti ženidbe iz prvoga tisućljeća.

Kad govorimo o bračnoj zajednici potrebno je napomenuti da se tu ne radi o bilo kojoj zajednici, već o čvrstoj ustanovi koja nastaje bračnom vezom, a koja uživa pravnu zaštitu. Na kraju ovog poglavlja možemo zaključiti kako ženidba nije samo i isključivo ljudska ustanova, već je sam Bog začetnik ženidbe. Krist po sakramentu ženidbe dolazi u susret kršćanskim supruzima i daje im dodatnu snagu, jača njihovu

¹⁰ Usp. Libero GEROSA, *Crkveno pravo*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2007., str. 199.

¹¹ Usp. Pero PRANJIĆ, *Posvetiteljska služba Crkve*, Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu, Glas Koncila, Zagreb, 2016., str. 199.

¹² Usp. L. GEROSA, *Crkveno pravo...*, str. 202.

¹³ Usp. *Isto.*, str. 199.

ljubav te ostaje do kraja s njima, kao što je i On sam ljubio Crkvu i samoga sebe predao za nju.

1.3. Nerazrješivost ženidbe

Nerazrješivost ženidbe bitno je svojstvo ženidbe jer proizlazi iz same naravi te iz bitnih svrha ženidbe, a svrhe ženidbe su dobro bračnih drugova i rađanje i odgajanje potomstva. Kad govorimo o tim svojstvima, onda je potrebno naglasiti da ta svojstva ne pripadaju samo kršćanskoj, već i nekršćanskoj ženidbi.

Svojstvo nerazrješivosti posebno je bitno u kršćanskoj ženidbi jer joj daje određenu čvrstinu koja proizlazi iz jedinstvene i nerazrješive veze Krista i Crkve. Ono proizlazi iz same naravi ženidbe kao zajednice ljubavi u kojoj se supružnici potpuno daruju jedno drugome. Ukoliko se dogodi da jedno od supružnika pozitivnim činom volje isključi jedno od bitnih svojstava, ženidba ne bi bila valjano sklopljena. Ženidba je već u svom prirodnom, odnosno naravnom stanju, tj. neovisno o njezinom sakramentalnom dostojanstvu, osnovana od samog njenog osnutka kao nutarnje nerazrješiva veza. Upravo zbog toga karakter nutarnje nerazrješivosti ima i kršćanska i nekršćanska ženidba. O takvom načelu danas svjedoče i svjetovna zakonodavstva.

Imajući u vidu posebnu važnost koju ženidba ima u društvenom životu i teške posljedice koje nastaju razrješenjem od strane jednoga od supruža, njima se ne priznaje ta ovlast te je stoga neophodno potreban zahvat javne vlasti, kako zato da ženidba nastane u svojoj pravnoj stvarnosti, tako i zato da se može razriješiti.¹⁴ Tridentski dekreti imaju svoj temelj u nedvojbenom nauku sadržanom u Svetom pismu. Krist je dokinuo pravo otpuštanja, kako je to bilo odobreno Mojsijevim zakonom i to obrazlaže time što supruzi, nakon čina na koji je ženidba po svojoj naravi upućena, nisu više dva, nego jedno tijelo.¹⁵

Kad god se u Svetom pismu govori o rastavljenim supružima, uvijek se pokušaj sklapanja nove ženidbe proglašavao preljubom. Jedino kad je postojao opravdan razlog za rastavu, novozavjetni pisci spominju beženstvo ili izmirenje, ali ni pod koju cijenu novu ženidbu. Jedini razlog koji ženidbenu vezu razrješava jest

¹⁴ Usp. N. ŠKALABRIN, *Ženidba...*, str. 42.

¹⁵ Usp. *Isto*.

smrt jednog od ženidbenih drugova. U Svetom pismu nigdje ne možemo pronaći iznimku s obzirom na nerazrješivost ženidbe. Ne postoji iznimka niti za supruga koji je svoju suprugu ostavio zbog preljuba jer takav suprug isto tako čini preljub ukoliko uzme drugu. Iz *Casti connubii* možemo iščitati da blagodati zbog nerazrješivosti ženidbe uživaju i supruzi i djeca i cijelo ljudsko društvo.¹⁶

Nerazrješivost ženidbe predstavlja bitnu vrednotu za potpuno ostvarenje osobnog života supruge, dvaju bića koja su u biti komplementarna, pod fizičkim i psihološkim aspektom, također za stabilnost i napredak obitelji i na kraju za dobro samog društva.¹⁷

Važno je za naglasiti kako nerazrješivost kao bitno svojstvo ženidbe nije isto što i sama bit ženidbe. Ukoliko se ženidba promatra u nastanku, kao savez ili ugovor, onda je ženidbena privola njezina bit ili ono što ju tvori, a ako se promatra kao nastalo i postojeće stanje, ona predstavlja zajedništvo cijeloga života, potpuno i uzajamno, osobno predanje supružnika jednoga drugome.

¹⁶ Usp. PIO XI., *Casti connubii* (31. prosinca 1930.), https://www.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_19301231_casti-connubii.html. (2. 8. 2021.), br. 105.

¹⁷ Usp. N. ŠKALABRIN, *Ženidba...*, str. 46.

2. ZAPREKE ŽENIDBENOG VEZA

Za sklapanje kršćanskog braka sposobni su svi oni kršćani koji u tu svrhu nemaju nikakve smetnje naravnoga, božanskog i crkvenog prava. Ženidbene zapreke su one koje sprječavaju valjanost i dopuštenost braka. Sami pokušaj vjenčanja kojem se protive određene ženidbene zapreke jest nevaljan, protuzakonit i grešan.

Kad navodimo smetnje za brak, moramo naglasiti da one mogu biti privremene, trajne, apsolutne ili relativne, javne ili tajne, veće ili manje važnosti. Neke od smetnji mogu prestati, dok su neke same po sebi neuklonjive, a za neke se može dobiti i oprost od crkvene vlasti. Za valjanost ženidbe, zapreke je potrebno ukloniti tražeći oprost od mjerodavne crkvene vlasti.

Ženidbenih zapreka ima dvanaest. To su: zapreka dobi, zapreka spolne nemoći, zapreka ženidbenog veza, zapreka razlika u vjeri, zapreka sv. reda, zapreka javnih zavjeta čistoće, zapreka otmice žene i njezinog nasilnog zadržavanja u svrhu ženidbe, zapreka zločina, zapreka srodstva koja počiva u krvnoj vezi, zapreka tazbine u izravnoj lozi u svakom koljenu, zapreka javne ćudorednosti, zapreka građanskog srodstva (usp. kan. 1083. – 1094.).

2.1. Narav ženidbenih zapreka

Većinom se govori o razlikama između zapreka u pravom i nepravom smislu. U nepravom smislu zapreka je sve ono što se protivi sklapanju ženidbe: pomanjkanje oblika, nedostatak privole, samo pomanjkanje milosti, itd. Kad govorimo o pravom, odnosno pravnom smislu, ženidbena smetnja je zapreka (usp. kan. 1073.), tj. neka izvanjska okolnost ili neki osobni odnos koji po božanskom ili ljudskom zakonu priječe sklapanje ženidbe i čine osobu nesposobnom za valjano sklapanje ženidbe, tako da eventualno sklapanje ženidbe neće biti samo nedopušteno, nego i nevaljano *ipso iure*.¹⁸

Zapreke po sebi nisu ograničenje temeljnog prava na ženidbu koje pripada svakoj ljudskoj osobi, već nužno uređenje njegova vršenja zbog etičkih, vjerskih i društvenih razloga, a u vezi s krvnim srodstvom i zbog genetskih razloga koji su i u

¹⁸ Usp. *Isto.*, str. 114.

interesu samih supruža i obiteljske sreće, ali i zbog zaštite ispravnog reda i općeg dobra.¹⁹

Postoje dva stava kad se raspravlja o naravi zapreka. Jedni smatraju da se radi o nesposobnostima koje priznaje pravo ili ih određuje, a koje se odnose na osobe. Nesposobnost koja se priznaje jest nesposobnost koja već po sebi postoji u samom subjektu, primjerice, spolna nemoć. S druge strane, postoje oni koji govore da je riječ o zakonskim zabranama koje se prije odnose na ženidbeni čin, nego na osobe.

Prvi stav potvrđen je u kan. 1073, u kojem se izričito kaže da ženidbena zapreka čini osobu nesposobnom za valjano sklapanje ženidbe. Znači da se ovdje ne radi samo o zakonu koji poništava, već i o zakonu koji čini nesposobnim pojedinca za valjano sklapanje ženidbe. Važno je uočiti razliku između zakona koji poništava i zakona koji čini nesposobnim. Zakon koji čini nesposobnim određuje nesposobnost osobe za izvršenje nekog pravnog čina, dok zakon koji poništava čini čin ništavnim bez zahvaćanja sposobnosti osobe.²⁰

2.2. Vrste ženidbenih zapreka

Potrebno je navesti još dvije podjele već postojećih zapreka. Prva podjela jest na temelju božanskoga prava, a tu spadaju: spolna nemoć, ženidbeni vez, krvno srodstvo u izravnoj liniji. Druga podjela su zapreke crkvenog prava, a tu spadaju: zapreka dobi, zapreka vjere, sveti red, javni zavjeti, otmica žene, zapreka zločina, zapreka tazbine, javna ćudorednost, građansko srodstvo.

Svih dvanaest zapreka valjani su razlozi za nemogućnost sklapanja ženidbe i ne smiju se zanemariti. Crkvena prava su jasno definirana i kao takva ne dopuštaju nikakve manipulacije. Spomenute zapreke svjedoče o ozbiljnosti i velikoj vrijednosti sakramenta ženidbe.

Stupanje u brak je važna prekretnica u životu svakoga tko se za to odluči i zbog toga Crkva želi upoznati mladence s obvezama i dužnostima koje iz njega proizlaze. Navedene zapreke upravo služe tome kako bi se omogućilo sklapanje sakramenta ženidbe samo onima koji zadovoljavaju potrebne uvjete. Kao što je prethodno navedeno, u našem zakonodavstvu postoji dvanaest kanonskih zapreka

¹⁹ Usp., *Isto*.

²⁰ Usp. *Isto*, str. 115.

koje su božanskog ili crkvenog prava. Od zapreka crkvenog prava može se dobiti oprost od mjerodavne vlasti jer ih je ustanovila Crkva i one ostaju pod njezinom vlašću. Za razliku od zapreka crkvenog prava, od zapreka božanskog prava ne može se dati oprost jer Crkva nad njima nema nikakve ovlasti.

Zaprekama božanskog prava podložni su svi ljudi pa i oni koji nisu kršteni, dok zaprekama crkvenog prava podložni su samo oni koji su kršteni u Katoličkoj Crkvi ili koji su u nju primljeni nakon krštenja.²¹ S obzirom na „razlog“, zapreke se mogu podijeliti u četiri skupine, a to su: zapreke koje se odnose na fizičku nesposobnost, zapreke koje se odnose na pravnu nesposobnost, zapreke koje se odnose na neko kažnjivo djelo i na kraju zapreke koje se odnose na neku vrstu rodbinske veze, odnosa.

2.2.1. Zapreka pomanjkanja dobi (kan. 1083.)

Prva od dvije zapreke koje spadaju u kategoriju fizičke nesposobnosti jest zapreka pomanjkanja dobi. U sadržaju zapreke stoji da muška osoba prije navršene šesnaeste, a ženska prije navršene četrnaeste godine, ne mogu sklopiti valjanu ženidbu. Naravno pravo ne spominje neku određenu dob za sklapanje ženidbe već samo zahtijeva da zaručnici imaju psihičku zrelost koja je potrebna za davanje ženidbene privole. Psihička zrelost svakako prati razvoj tjelesne zrelosti, no fizička zrelost ipak prema naravnom pravu ne mora, već u trenutku sklapanja ženidbe biti takva, kakva je potrebna za izvršenje prava i obveza s obzirom na jednu od bitnih svrha ženidbe, a to jest rađanje potomstva. Samo izvršavanje prava nije sastavni dio ženidbenog ugovora, već samo predavanje i primanje tog prava. Rimsko pravo je imalo ipak malo drugačiji pogled na spomenutu zapreku. Ono je zahtijevalo od zaručnika u trenutku sklapanja ženidbe i određenu fizičku zrelost koja je potrebna za bračni čin. S obzirom da se spolna zrelost ne postiže kod svih u istoj dobi, Justinijan je propisao za mušku osobu četrnaest, a za žensku dvanaest godina.

Crkva je kasnije preuzela iz rimskog prava sve ono što se ticalo zapreke dobi, ali s jednom razlikom. Razlika je bila u tome što su zaručnici ovdje bili sposobni za sklapanje ženidbe i prije te dobi ako su bili u mogućnosti dokazati da posjeduju

²¹ Usp. *Isto*, str. 133.

psihičku i fizičku zrelost. Zapreka dobi je isključivo zapreka crkvenog prava jer je naravno pravo zahtijevalo samo dostatnu uporabu razuma i odgovarajuću psihološku zrelost. Možemo slobodno reći da je propisana dob za sklapanje ženidbe razmjerno dosta niska, ali ne smijemo zaboraviti da se Zakonik odnosi na cijelu Katoličku Crkvu i zbog toga moramo uzeti u obzir i one krajeve gdje mladići i djevojke ranije stječu i psihičku i fizičku zrelost potrebnu za sklapanje ženidbe.

2.2.2. *Zapreka spolne nemoći (kan. 1084.)*

Druga i posljednja zapreka u kategoriji fizičke nesposobnosti jest zapreka spolne nemoći. U suvremenom je društvu osobitu važnost za ženidbu poprimila zapreka spolne nemoći²². Ovdje se radi o zapreci naravnoga prava. Ova zapreka je česti predmet rasprave i u nauku i u pravosuđu. Iako se dugo vremena o njoj raspravljalo i istraživalo i od strane studijske skupine za ženidbeno pravo, moramo naglasiti da ipak nisu ustanovili niti njezin pojam niti bitne elemente. Ograničili su se isključivo na to da se ponovno naglase neke njezine bitne karakteristike i da se razlikuje od neplodnosti. Zapreku spolne nemoći definiramo kao nesposobnost na ljudski način izvršiti bračni čin po sebi prikladan za rađanje djece te onda zaključujemo da takve osobe nisu po samoj naravi sposobne za valjano sklapanje ženidbe.

Razlikujemo nekoliko vrsta spolne nemoći, a to su: organska ili psihička, prethodna ili naknadna, trajna ili privremena, apsolutna ili relativna, sigurna ili dvojben²³. Organska ili fizička spolna nemoć kod muškarca proizlazi iz različitih anatomskih nedostataka zbog kojih ne može doći do penetracije, dok kod žena postoji organska ili fizička spolna nemoć ako ona nema rođnicu ili ona nije pravilno razvijena ili se, pak, radi o nekom drugom fizičkom nedostatku kod jednoga ili drugoga. Psihička spolna nemoć sastoji se u tome da muškarac ima normalne spolne organe, ali oni zbog nenormalnoga psihičkoga stanja, ne mogu vršiti svoju funkciju nužnu za izvršenje spolnog čina. Kod žena psihička ili funkcionalna spolna nemoć povezana je s „vaginizmom“ što u prijevodu znači preosjetljivost stidnice. Prema

²² Usp. L. GEROSA, *Crkveno pravo...*, str. 210.

²³ Usp. N. ŠKALABRIN, *Ženidba...*, str. 138.

uzroku, spolna nemoć može biti prirođena zbog naravnog nedostatka na spolnim organima ili pak slučajna nastala naknadno pod utjecajem nekih izvanjskih okolnosti.

Prema vremenu nastanka razlikujemo prethodnu, što znači da je postojala prije sklapanja ženidbe te susljednu koja je nastala nakon sklopljene ženidbe. Prema trajanju spolna nemoć može biti trajna, koja nakon što je nastala više ne može sama od sebe biti uklonjena, već se mora pribjeći određenim izvanrednim sredstvima, dok je privremena ona koja može prestati prirodnim razvojem. Što se opsega tiče razlikujemo, kao što je prethodno navedeno, opću ili apsolutnu koja postoji prema svakoj drugoj osobi suprotnoga spola te ograničenu ili relativnu koja postoji samo prema nekim ili prema određenim osobama. Na kraju, prema kategoriji spoznatosti, spolna nemoć može biti sigurna, što znači da se pouzdano može ustanoviti njezino postojanje ili pak dvojbena ako se ne može pouzdano ustanoviti njezino postojanje.

2.2.3. *Zapreka ženidbene veze (kan. 1085.)*

Zapreka ženidbene veze uključuje neke bitne sastavnice, a to su: zapreka božanskog prava, dvostruki uvjet, prestanak zapreke preko neizravnog oprosta, druga ženidba, kanonske kaznene mjere, problem razvedenih i ponovno oženjenih. Ova zapreka se temelji na bitnim svojstvima ženidbe: nerazrješivost i jednost. Zapreka se ženidbene veze sastoji u tome da osobe koje su vezane ženidbenom vezom prethodne ženidbe, pa makar i neizvršene, ne mogu sklopiti drugu valjanu ženidbu.²⁴

Također je bitno za naglasiti da se za zapreku ženidbene veze potražuju dva objektivna uvjeta. Prvi uvjet jest da je jedna od stranaka sklopila valjanu ženidbu, a drugi da ženidbena veza prethodne ženidbe nije zakonito razriješena pa makar bila i neizvršena. Valjanom ženidbom se u crkvenom području smatra ženidba koja je od Crkve valjano priznata, a tu se radi o ženidbi koju su sklopile osobe kanonski sposobne za ženidbu, one osobe koje su imale pravu ženidbenu privolu i osobe koje su ženidbu sklopile u zakonitom kanonskom obliku.

Zapreka ženidbene veze, odnosno zapreka koja proizlazi iz ženidbene veze koja još uvijek postoji, ne može ni pod koju cijenu prestati izravnim oprostom od

²⁴ Usp. <http://www.vjeraidjela.com/zenidbena-zapreka-prethodne-ili-postojece-zenidbene-veze/> (15. 7. 2021.)

same zapreke jer se ovdje radi o zapreci naravnog prava koja je oduzeta od bilo koje ljudske vlasti. Još jedna bitna sastavnica ove zapreke jest i „druga ženidba“.

Napominje se da zapreka ženidbene veze isključuje novu ženidbu sve dok traje valjanost prve, ali ona ne zabranjuje daljnje ženidbe kad prestane prijašnja ženidbena veza. Razlikujemo i određene kanonske, kaznene mjere kojima su bili kažnjeni oni koji su pokušali sklopiti drugu ženidbu pa makar i samo svjetovnu. Poznato nam je da ih se prozivalo javnim grešnicima, što ih je onemogućavalo da postanu članovi crkvenih društava, neki su bili kažnjavani i izopćenjem, upadali su i u zapreku zločina i sl. Posljednja sastavnica ove zapreke jest problem razvedenih i ponovno oženjenih. Ovaj problem je jedan od najtežih pastoralnih problema Crkve danas.

Kako se Crkva odnosi prema onima koji su razvedeni i ponovno oženjeni? Crkva uvijek iznova potvrđuje svoj stav koji je zasnovan na Svetom pismu, prema kojem ona ne može euharistijskom zajedništvu prepustiti razvedene i ponovno oženjene jer su oni sami sebe učinili nesposobnima, njihovo je stanje i životni položaj u suprotnosti sa zajedništvom ljubavi između Krista i Crkve.

Crkva je majka svih kršćana, ali samo ako ostaje Kristova djevičanska zaručnica, što znači da je potrebno da oстане vjerna njegovoj riječi i zapovijedi. Nemogućnost sudjelovanja u sakramentu, razvedenima i ponovno oženjenima nikako ne znači kaznu, već ljubav koja mora ostati vjerodostojna upravo zbog toga što je nerazdruživo povezana s istinom.

2.2.4. Zapreka različitosti vjere (kan. 1086.)

Potpuno i istinsko predanje supružnika jedno drugome i međusobno prihvaćanje te ostvarivanje skladna bračnog života, moguće je samo ako osobe koje stupaju u bračnu zajednicu odgovaraju jedna drugoj i uzajamno se nadopunjuju. Među karakteristike i svojstva koje mogu, kako pozitivno tako i negativno utjecati na skladan bračni život, potrebno je ubrojiti i vjerske osjećaje i osvjedočenja. Stoga je jedna od zapreka i zapreka različitosti vjere.

Različitost vjere je tehnički izraz koji upotrebljava novi Zakonik upravo zbog toga kako bi mogao ukazati na ženidbenu zapreku koja postoji između krštene

katoličke i nekrštene osobe. Možemo slobodno reći da je zabrana ženidbe između krštenih i nekrštenih osoba nastala već na samom početku Crkve kao praksa, više zbog pastoralnih, nego pravnih razloga. Kako bi se uopće moglo govoriti o zapreci različitosti vjere trebaju se ostvariti dva uvjeta od kojih se jedan odnosi na krštenu osobu, a drugi na nekrštenu osobu.

Za krštenu osobu se traži da je krštena u Katoličkoj Crkvi ili da je u nju primljena ukoliko je primila krštenje u nekoj nekatoličkoj Crkvi ili kršćanskoj zajednici. Drugi uvjet jest da nije formalnim činom otpala od Katoličke Crkve pa zato i dalje njoj pripada. Kad govorimo o formalnom otpadu od Katoličke Crkve, onda govorimo o onima koji su: napustili katoličku vjeru putem pisane izjave, otpadnicima, krivovjercima, raskolnicima, onima koji su se dobrovoljno upisali u neku crkvenu nekršćansku ili nekatoličku zajednicu i onima koji prihvaćaju ateističku ideologiju ili pripadaju pokretima koji su u otvorenoj suprotnosti s katoličkom vjerom.

2.2.5. *Zapreka svetih redova (kan. 1087.)*

Nikakav božanski zakon ne obvezuje na celibat ili beženstvo osobe koje su primile sakrament svetoga reda, ali je već od početaka Crkve bilo među klericima onih koji su, kako bi se mogli potpuno posvetiti Bogu i služenju Crkvi i vjernicima, dragovoljno provodili život u staležu beženstva. Zapreka svetih redova povezana je sa zakonom o celibatu koji u latinskoj Crkvi uživa tradiciju koja seže od početka IV. stoljeća.²⁵

Celibat je svojstven baš za latinsku Crkvu, prvi put potvrđen je na koncilu u Elviri, koji je održan u Španjolskoj oko 300. godine.²⁶ Prije navedenog Koncila celibat nije bio obvezatan, ali je praksa nasljedovanja Krista i apostola bila raširena među posvećenim službenicima i istočne i zapadne Crkve, a to tome nam svjedoče crkveni oci i brojni crkveni pisci.

Sveti red jest sakrament koji ostavlja neizbrisiv pečat te zapreka koja iz njega proizlazi može prestati samo oprostom koji se đakonima daje zbog važnih razloga,

²⁵ Usp. <http://zupa-tijela-kristova.hr/sveti-red/> (15.7. 2021.)

²⁶ Usp. N. ŠKALABRIN, *Ženidba...*, str. 149.

prezbiterima zbog veoma važnih razloga, a biskupima se oprost nikada ne smije udijeliti. Oprost udjeljuje Rimski prvosvećenik.

2.2.6. *Zapreka javnog i doživotnog zavjeta (kan. 1088.)*

Zapreka javnog i doživotnog zavjeta čistoće u redovničkoj ustanovi ima, na određeni način, nekakvu vrstu srodnosti sa zaprekom koja je prethodno navedena. Iako je ova zapreka srodna sa zaprekom svetog reda, od nje se i razlikuje. Sa zavjetom savršene čistoće svećenik se namjerava posvetiti Kristovoj službi i službi Crkve „nepodijeljenim srcem“, a redovnik želi potpuno darovati samoga sebe Bogu, u Kristu.²⁷

Opseg ove zapreke u novom zakonodavstvu određen je dvostrukim uvjetom. Prvo je naglašeno da zavjet mora biti javan i doživotan, a javan je ukoliko ga u ime Crkve prima zakoniti poglavar, inače je privatan. Osim ovog uvjeta postoji i drugi koji jest jednako tako neophodan kao i prvi, a govori o tome da zavjet mora biti položen u nekoj redovničkoj ustanovi, papinskoga ili biskupijskoga prava. Iz prethodno spomenutoga možemo zaključiti da zaprekom zavjeta nisu vezani: privremeni redovnički zavjeti, oni koji provode pustinjački i osamljениčki život, djevice (usp. kan. 604.), članovi svjetovnih ustanova, članovi apostolskoga života.

Ograničavanje zapreke na one koji su položili javni doživotni zavjet čistoće ima svoj razlog u tome što se samo u doživotnom redovničkom zavjetovanju ima puno i apsolutno posvećenje samoga sebe Kristu preko svetih zavjeta.²⁸ Što se tiče samog prestanka ove zapreke, naglašava se da je ovo zapreka crkvenog prava i samim time što je zapreka crkvenog prava moguće je dobiti oprost koji pretpostavlja odgovarajući razlog.

2.2.7. *Zapreka otmice (kan. 1089.)*

U kanonskom pravu otmica se promatra kao kažnjivo djelo, ali i kao ženidbena zapreka. Iz kanona zaključujemo da se otmica kao kažnjivo djelo proteže na svaku osobu koja je oteta ili pak zadržavana silom (usp. kan. 1089.). Ukoliko se

²⁷ Usp. *Isto*, str. 153.

²⁸ Usp. *Isto*, str. 155.

osvrnemo na prošlost možemo vidjeti da je u rimskom pravu otmica predstavljala teški zločin koji se kažnjavao najtežom mogućom kaznom, a to je smrt. Međutim, kazna se mogla zamijeniti i ženidbom ako su ženska osoba i osobe o kojima je ovisila bili suglasni i pristajali na ženidbu, iz čega se zaključuje da je otmica, još uvijek, zadržavala privatni karakter. No iz rimskog prava, također, vidimo da se otmica ženske osobe zbog sklapanja ženidbe nije smatrala ženidbenom zaprekom. Kasnije ženidbenu zapreku, kojom je na apsolutni način zabranio ženidbu između otmičara i otete ženske osobe, uvodi Justinijan.²⁹

Iz povijesti, također, saznajemo da pod utjecajem germanskog prava latinska Crkva u početku nije zabranjivala takve ženidbe, nego ih tek počinje zabranjivati od 9. stoljeća. Ova zapreka prvenstveno ima cilj zaštititi slobodu ženske osobe koja ima pravo sklopiti ženidbu bez prisile. Ovdje se radi o zapreci crkvenog prava, a to se vidi iz činjenice što zapreka i dalje postoji u svom poništavajućem učinku i u slučaju da oteta ženska osoba slobodno pristane na ženidbu s otmičarem.

2.2.8. *Zapreka zločina (kan. 1090.)*

Slijedeća u nizu jest zapreka zločina. Ova zapreka jest zapreka crkvenog prava i usmjerena je zaštititi svetosti ženidbe. Zapreka zločina ima u Crkvi dugu tradiciju, uvedena je postupno, najprije odredbama partikularnoga prava u pokrajinskim Crkvama, a s vremenom je zapreka zločina postala općom u cijeloj Crkvi. Osim što je usmjerena zaštititi svetosti ženidbe, ona je usmjerena i vjernosti supružnika i njihova života. U starom Zakoniku u vezi s ovom zaprekom najviše se govori o preljubu. Formalno su postojale četiri vrste zapreke: preljub s obećanjem ženidbe, preljub s pokušajem ženidbe, preljub s brakoubojstvom krivnjom jednoga, brakoubojstvo krivnjom obojice.³⁰

U novom Zakoniku, odlukom Prvog vatikanskog koncila, promatra se samo brakoubojstvo (ubojstvo vlastitog supruga ili supruga osobe koju netko želi oženiti) u dvostrukom obliku. Prvi oblik jest brakoubojstvo zbog sklapanja ženidbe, djelom samo jedne osobe, bilo fizičkim ili moralnim djelom, a drugi oblik jest brakoubojstvo

²⁹ Usp. *Isto*, 156.

³⁰ Usp. *Isto*, 161.

uzajamnim djelom muža i žene.³¹ Zajedničko je za zapreku zločina kod oba ova slučaja to da brakoubojstvo mora biti čin moralno ubrojiv, tj. napravljen svjesno, sa znanjem, namjerno i slobodno. Brakoubojstvo koje je počinjeno nenamjerno, iz nepažnje ili slučajno, ne dovodi do uspostavljanja ženidbene zapreke. Osim navedenog, zločin mora biti potpun što znači da treba biti izvršen do kraja, tako da je iz poduzete radnje ili čina, kao učinak te radnje ili čina, nastupila smrt određene osobe, odnosno bračnog druga. Kao što je već na samom početku spomenuto, ova zapreka jest zapreka crkvenog prava što znači da je po svojoj naravi trajna zapreka i može prestati samo oprostom koji je pridržan Apostolskoj Stolici.

2.2.9. Zapreka krvnog srodstva (kan. 1091.)

Rodbinska veza i krvno srodstvo, u određenim granicama, poznati su kao ženidbena zapreka. Katolička Crkva je zapreku krvnog srodstva preuzimala kako iz Mojsijeva zakona u Starom zavjetu, tako i od naroda s kojim je dolazila u dodir, a posebice iz rimskoga i germanskoga prava. Krvno srodstvo jest veza koja povezuje osobe koje potječu iz istog korijena. Temeljem krvnog srodstva smatra se rađanje, a ne ženidba pa je, sukladno tome, krvno srodstvo, također, zapreka. Ovdje susrećemo pojam „linija“. Linija jest neprekinuti niz osoba koje potječu od zajedničkog korijena, a razlikujemo pravu i pobočnu liniju. Prema obiteljskom pravu bračna smetnja srodstva po krvi pripada skupini neuklonjivih bračnih smetnji.³²

Pravna nemogućnost sklapanja valjanog braka određena je za sve osobe koje su međusobno srodne u drugom stupnju srodstva pobočne loze. Kao što nam je već poznato, drugi stupanj pobočne loze predstavljaju sestre i braća te polusestre i polubraća. Osim drugog stupnja bračna smetnja postoji i za sve srodnike u trećem stupnju srodstva krvne loze i obuhvaća na jednoj strani dijete, a na drugoj strani sestru, polusestru ili brata, polubrata majke ili oca.³³

Naposljetku, bračna smetnja srodstva po krvi obuhvaća i srodnike četvrtog stupnja pobočne loze, tj. potomke dviju sestara, dvojice braće ili sestre i brata.³⁴

³¹ Usp. *Isto*, 162.

³² Usp. Ivan ŠIMOVIĆ, *Bračne smetnje u svjetlu obiteljskog i kanonskog prava*, u: Bogoslovska smotra, 85 (2015.) 1, str. 251.

³³ Usp. *Isto*.

³⁴ Usp. *Isto*, str. 215.

Krvno srodstvo čini trajnu vezu, a zapreka koja iz toga proizlazi ne može prestati sama po sebi. Kako bi zaprela prestala, potreban je zakoniti oprost od strane mjerodavne vlasti.

2.2.10. Zapreka tazbine (kan. 1092.)

Crkva zapreku tazbine preuzima iz Mojsijeva zakona od Židova i kasnije iz rimskog prava. Povijesni razvoj ove zapreke je veoma zamršen, kako s obzirom na izvor zapreke, tako i s obzirom na opseg. Zapreka tazbine usko je povezana sa zaprekom krvnog srodstva. Tazbina postoji samo između muža i ženinih krvnih srodnika i između žene i muževih krvnih srodnika.³⁵

Postoje određene razlike između starog i novog Zakonika po pitanju zapreke tazbine. Stari Zakonik činio je ništavnom ženidbu ne samo u pravoj liniji, već i u pobočnoj (sve do drugog stupnja). U novom je Zakoniku zapreka tazbine ograničena na pravu liniju u svakom stupnju. Tazbina čini nevaljanom ženidbu: između svekra i snahe, između punice i zeta, između očuha i pastorka, između maćehe i pastorka.³⁶

U cijelom svom opsegu tazbina pripada crkvenom pravu, iako je nalazimo i kod Židova u Starome zavjetu. Jednako kao i krvno srodstvo, tazbina jest veza odnosno objektivni odnos, a zapreka koja iz nje proizlazi po naravi je trajna, što znači da ne prestaje niti smrću ženidbenog druga. Riječ je o zapreci crkvenog prava i kao takvoj može ju se ukloniti oprostom, a za davanje oprosta u redovnim prilikama mjerodavan jest mjesni ordinarij za svoje podložnike gdje god se nalazili, i za sve koji se stvarno nalaze na njegovu području.

2.2.11. Zapreka javne ćudorednosti (kan. 1093.)

Nije nam poznat točan podatak kako je i kad je u Crkvu uvedena zapreka javne ćudorednosti. Pretpostavlja se da je uvedena negdje u XI. ili XII. stoljeću. Imala je neke sličnosti sa zaprekom tazbine i tijekom vremena poprimala je različite

³⁵ Usp. N. ŠKALABRIN, *Ženidba...*, str. 171.

³⁶ Usp. *Isto*, str. 172.

oblike, odnosno imala je kao izvor nastanka, također, zaruke i tvrdu neizvršenu ženidbu.³⁷

Prema današnjemu kanonskom pravu, zapreka javne ćudorednosti može imati dva izvora nastanka: jedan je nevaljana ženidba, ako se potom uspostavi zajednički život dotičnih osoba, a drugi izvor je prilježništvo, ako je ono općepoznato ili javno.³⁸ Moramo naglasiti da se ženidbena zapreka javne ćudorednosti uspostavlja između muške osobe i krvnih srodnika u ravnoj liniji ženske osobe, odnosno između ženske osobe i krvnih srodnika u ravnoj liniji muške osobe. Ova zapreka jest zapreka crkvenog prava. Također, važno je napomenuti da je zapreka javne ćudorednosti relativna jer se tiče ženidbi između određenih osoba, a ne ženidbe općenito. Ova zapreka je trajna zbog toga što sama po sebi ne može prestati, a ne prestaje niti ako nevaljana ženidba postane valjana ili ako se prilježništvo pretvori u pravu bračnu zajednicu.

Naglašava se kako se ovdje radi o zapreci crkvenoga prava, što znači da se od nje može dobiti oprost. Oprost se daje kad postoji opravdan razlog i samo ako je isključena mogućnost sklapanja ženidbe s vlastitim potomkom.³⁹ Za davanje oprosta od zapreke javne ćudorednosti u redovnim prilikama mjerodavan je mjesni ordinarij za svoje podložnike i za sve one osobe koje se stvarno nalaze na njegovu području. Ukoliko se radi o smrtnoj pogibelji, ako nije moguće doći do mjesnoga ordinarija, oprost od zapreke, bilo javne ili trajne, može dati župnik, zatim posvećeni službenik, kao i svećenik i đakon koji sudjeluju sklapanju ženidbe u izvanrednome obliku, te, za unutarnje područje, ispovjednik, ako je zapreka trajna.

2.2.12. Zapreka zakonskoga srodstva (kan. 1094.)

Posljednja zapreka je zapreka zakonskoga srodstva. Pod zakonskim ili građanskim srodstvom podrazumijeva se veza koja se uspostavlja na temelju pravnoga instituta posvojenja ili adopcije.⁴⁰ Jednako kao što se rađanjem između roditelja i djece stvara veza koju nazivamo krvnim srodstvom, tako se i na temelju

³⁷ Usp. Velimir BLAŽEVIĆ, *Ženidbeno pravo Katoličke Crkve. Pravno-pastoralni priručnik*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2004., str. 146.

³⁸ Usp. *Isto*.

³⁹ Usp. *Isto*, str. 148.

⁴⁰ Usp. *Isto*, str. 150.

posvojenja, analogno rađanju, uspostavlja veza koju nazivamo zakonskim ili građanskim srodstvom.

Zapreka zakonskoga srodstva nastaje iz posvojenja koje se odvija na način i uz formalnosti određene građanskim propisima te koje vrijede u pojedinim državama.⁴¹ Srodstvo se naziva upravo zbog sličnosti u pravnim učincima s krvnim ili srodstvom po rođenju, a zakonskim jer pravne učinke dobiva odredbom zakona. Ova zapreka jest u cijelosti zapreka crkvenoga prava. Uspostavlja se ako je barem jedna stranka iz posvojenja podložna kanonskom pravu, što znači da pripada Katoličkoj Crkvi.

Zapreka zakonskoga srodstva je za katolike crkvenoga prava i, prema tome, od nje se može dobiti oprost. Oprost se daje samo u slučaju kad postoji opravdan razlog, a za dodjeljivanje oprosta zadužen je mjesni ordinarij. U smrtnoj opasnosti, ukoliko nije moguće doći do mjesnoga ordinarija, oprost od zapreke, bila ona javna ili tajna, može dati župnik, posvećeni službenik kao i svećenik i đakon koji sudjeluju u sklapanju ženidbe u izvanrednome obliku, a za unutarnje područje, ispovjednik, ukoliko je zapreka tajna.

⁴¹ Usp. *Isto*, str. 151.

3. SKLAPANJE ŽENIDBE I ŽENIDBENA PRIVOLA

Stvorivši muško i žensko, Bog je ustanovio svetu ustanovu ženidbe kao zajednicu života, a Isus taj savez između krštenih uzdiže na dostojanstvo sakramenta. Takav oblik ženidbe ogledalo je sjedinjenja Krista i Crkve. Premda je ženidba Božja ustanova, ipak ona nastaje privolom muške i ženske osobe „zakonito očitovanom između pravno sposobnih osoba“.⁴² U ovom posljednjem poglavlju biti će govora o već spomenutoj privoli, njezinim nedostacima i učincima ženidbe.

3.1. Privola kao konstitutivni element ženidbe

Kršćanska ženidba jest ona koja živi iz vjere u Boga, a supružnici na primjeru svog zajedničkog života svjedoče Božju ljubav. Crkva s posebnom radošću i veseljem prihvaća takvu ženidbu, odnosno ženidbu onih ženidbenih drugova koji su pred njom javno, na izvanjski način očitovali svoju volju za slobodnu poslušnost Gospodnjoj zapovijedi i koji se u svojim pravima i obvezama daju jačati i opominjati od strane crkvene zajednice.⁴³

Ženidba nastaje privolom dviju osoba različita spola, koji se uzajamno jedna drugoj predaju i primaju radi uspostavljanja ženidbene zajednice.⁴⁴ Ženidbena privola osobni je čin muške i ženske osobe koje međusobno sklapaju ženidbu, ali sam formalni čin sklapanja ženidbe te očitovanje privole stranke mogu obaviti osobno ili preko zastupnika. Volja, odnosno privola kojom nastaje između sposobnih osoba valjani ženidbeni vez, a među kršćanima sakrament, nije se morala uvijek davati u nekom određenom obliku, a niti javno pred crkvenim predstavnikom i Božjim narodom.⁴⁵ U 16. stoljeću prvi put je bilo određeno, kako bi se spriječile tajne ženidbe, da su u redovitim prilikama nevaljane sve one ženidbe koje se sklapaju bez propisanog oblika.⁴⁶

⁴² Matija BERLJAK, *Kanonski oblik ženidbe. Povijesni razvoj – Zakonik kanonskog prava / 1983.*, Glas Koncila, Zagreb, 1999., str. 5.

⁴³ Usp. *Isto*, str. 9.

⁴⁴ Usp. V. BLAŽEVIĆ, *Ženidbeno pravo Katoličke Crkve*, str. 198.

⁴⁵ Usp. M. BERLJAK, *Kanonski oblik ženidbe*, str. 10.

⁴⁶ Usp. *Isto*.

Ova odluka je bila donesena prvenstveno zbog toga što su tajne ženidbe sa sobom nosile velike poteškoće i teška zla kako za same supružnike, jednako tako i za njihovu djecu, a to se sve odražavalo na samoj crkvenoj zajednici. No razlog donošenja takve odluke nije samo jedan, postoji i drugi. Drugi razlog je što ženidba ne može biti u punom smislu sakrament, vidljivi znak Božje milosti, ako zaručnici žele pred Crkvom i društvom sakriti tako važnu činjenicu.

Privola je konstitutivni element ženidbe, što znači da ženidba nastaje privolom stranaka.⁴⁷ U skolastičkoj terminologiji stoji kako privola nije samo bitni element ženidbe, već je ona sama bit ženidbe. Ženidbena privola je kao i svaki drugi voljni čin, posljedica djelovanja razuma i volje, te zbog toga sve ono što može neposredno utjecati na razum ili volju, utječe i na ženidbenu privolu. Takvi utjecaji nisu strani i takva ženidbena privola može biti potpuno isključena ili tako manjkava da je po odredbi zakona nevaljana i nema svog pravnog učinka.

Kanon nalaže da je za valjano sklapanje ženidbe potrebno da stranke budu u isto vrijeme i na istome mjestu prisutne ili osobno ili preko zastupnika (usp. kan. 1104.). Ovdje se isključivo radi o tome da nije moguće sklopiti valjanu ženidbu, odnosno očitovati ženidbenu privolu slanjem pisma, telegrama i sl. Kad se radi o sklapanju ženidbe preko zastupnika, postavljaju se u kanonskome pravu određeni uvjeti, a također se unaprijed zna kakav treba biti nalog o zastupanju pri sklapanju ženidbe (usp. kan. 1105).

3.2. Nevaljanost i nedostaci privole (kan. 1095. – 1103.)

Postoje određeni nedostatci, odnosno prisutnost nekih negativnih okolnosti kao što su neznanje, prisila, strah, prijevara koji utječu na valjanost privole. Neznanje biti ženidbe moramo navesti kao prvi problem u nizu. Uzajamno predavanje i primanje ne mora se u svim pojedinostima i sadržaju izričito predavati i primati, već je dovoljno ako ugovorene stranke imaju opću nakanu sklopiti valjanu ženidbu.

U općoj nakani uključeno je sve što ženidbena privola bitno sadrži te nije potrebno da se pojedinosti, bitna svojstva ženidbe i ženidbene privole specificiraju i

⁴⁷ Usp. *Isto*, str. 11.

da se na svaku tu pojedinost izrijekom odnosi čin volje.⁴⁸ No vrlo je bitno da ugovorne stranke i za takvu opću privolu moraju imati određeno znanje o ženidbi bez kojega njihova nakana ne bi mogla imati pravni učinak.

Zaključuje se da za sklapanje ženidbe nije dovoljna opća uporaba razuma, koja se redovito postiže navršenom sedmom godinom života, a nije dovoljna ni ona razumska zrelost kakva se traži za teški grijeh, nego ugovorne stranke osim toga moraju imati takvu duševnu zrelost da su u stanju shvatiti i znati onoliko o ženidbi, koliko je bezuvjetno potrebno da njihova opća nakana „sklopiti valjanu ženidbu“ ima svoj učinak, tj. sklapanje valjane ženidbe.⁴⁹

Kao drugi problem nakon neznanja navodi se zabluda. Zakonik posvećuje četiri kanona problemu zablude. U prva tri kanona govori se o tipičnim zabludama kao što su: stvarna zabluda, zlonamjerna zabluda ili prijevara, pravna zabluda. Nakon ove tri spomenute zablude preostaje još jedna koja ima zasebno poglavlje u Kanonu, a ona je posebna zabluda o ništavosti ženidbe (usp. kan. 1097. – 1100.).

Osim neznanja i raznih vrsta zablude ovdje svoje mjesto zauzimaju i himbena i uvjetna privola. Himbena privola, kao što i sam naziv govori, ukazuje na prisutnost himbe. Himba jest pretvaranje, čin koji teži za tim da se kod drugih stvori krivi sud. U samoj vezi sa ženidbom himba je izricanje prividne privole u činu njezina sklapanja, ukoliko se unutrašnja nakana stranke ili stranaka razlikuje od onoga što se izvanjski očituje i pokazuje.⁵⁰ Razlikuje se potpuna i djelomična himba. Potpuna himba je ona koja svodi sklapanje ženidbe na običnu vanjštinu, dok je djelomična himba ona kojoj nedostaje neki bitni element ili neko bitno svojstvo.

Uvjetna privola jest ona koja se izriče uz postojanje određenih uvjeta. Može se raditi o zakonskom ili voljnom uvjetovanju. Povijest nam svjedoči o tome kako rimsko pravo nije dopuštalo uvjetnu ženidbu, već se o uvjetnoj ženidbi počelo govoriti u kanonskom uređenju od druge polovice XII. stoljeća.⁵¹

Prethodno su bila navedena pomanjkanja ženidbene privole koja su u izravnom odnosu s razumom, no to nisu jedina pomanjkanja jer u kanonu nailazimo još i na pomanjkanja privole u odnosu prema volji, a to su prisila i strah. Prisila je

⁴⁸ Usp. N. ŠKALABRIN, *Ženidba*, str. 195.

⁴⁹ Usp. *Isto*, str. 196.

⁵⁰ Usp. *Isto*, str. 208.

⁵¹ Usp. *Isto*, str. 218.

nešto više od samog pomanjkanja privole, ona je njezino poništenje, dok strah ne ukida volju, već ju umanjuje (usp. kan. 1103.).

Kod prisile razlikujemo fizičku i moralnu prisilu. Fizička prisila je nanescna izvana i protiv nje se subjekt nije nikako mogao oduprijeti, dok je moralna prisila ona koja je izvršena putem prijetnji koje kod subjekta stvaraju stanje uznemirenja i straha i koje ga sprječavaju u slobodnom djelovanju.

3.3. Učinci ženidbe

Katekizam nam govori kako iz valjane ženidbe između supružnika nastaje veza koja je po svojoj naravi trajna i isključiva, a u kršćanskoj se ženidbi supružnici još dodatno okrepljuju posebnim sakramentom koji jača njihov vez (KKC, 1639. – 1640.). Iz prethodne rečenice možemo izdvojiti dva epiteta koji se vežu uz sakrament ženidbe, a ti epiteta „trajno i isključivo“ jesu važni učinci ženidbe. Netko bi čak mogao i prebaciti da je malo učinaka s obzirom na važnost, no Zakonik se namjerno ograničio na najbitnije odredbe (usp. kan. 1134.).

U katekizmu naše Crkve jako često se spominje „milost sakramenta ženidbe“ (KKC, 1641.). Isus je onaj koji nam u sakramentu ženidbe udjeljuje milost. Ta milost vlastita sakramentu ženidbe namijenjena je usavršavanju supružničke ljubavi, jačanju njihova nerazrješiva jedinstva.⁵² Snagom takve milosti oni se uzajamno potpomažu za postizanje svetosti u bračnom životu te u prihvaćanju i odgoju svoje djece.

Kao što je Bog savezom ljubavi i vjernosti prišao svome narodu u povijesti, tako sada Krist, koji jest Spasitelj ljudi i Zaručnik Crkve, u sakramentu ženidbe ulazi u život supružnika.

Kao što je već i spomenuto, ženidbena veza jest trajna i isključiva po svojoj naravi. Iz ova dva važna učinka ženidbe proizlaze izravne posljedice, naravne i kršćanske ženidbe, a to su jednost i nerazrješivost. Ove učinke možemo svrstati u kategoriju učinaka koji se odnose na supruge. Veza je temelj međuljudskih odnosa koji se stvaraju na trajan i neprolazan način između dviju osoba različitog spola, koje

⁵² <http://www.svivan.ba/brak-i-obitelj/sakrament-zenidbe/kkc-zenidba/ucinci-zenidbe/> (1. 8. 2021.)

namjeravaju ustanoviti zajednicu života i ljubavi.⁵³ Te dvije osobe su potpuno jednake što se tiče dužnosti i prava u svojim međupersonalnim odnosima.

Ženidbena veza ne nastaje preko biološkog procesa kao što nastaje očinstvo i sinovstvo, nego preko pravnog postupka ostvarenog preko uzajamne privole zakonito očitovane, koja ima kao objekt uzajamno predavanje i primanje samih sebe.⁵⁴ Druga važna kategorija učinaka jesu oni koji se odnose na djecu. Rađanje i odgajanje potomstva su jedna od posebnih svrha (objektivne svrhe) ženidbe.⁵⁵ Roditelji uvijek utječu na moralni razvoj svoje djece, bilo pozitivan ili negativan te iz toga slijedi da oni trebaju prihvatiti tu neizbježnu odgovornost i ostvarivati je svjesno, s oduševljenjem, razumno i prikladno.⁵⁶

Bračni par koji voli i rađa život pravi je živi „kip“, ne od kamena ili zlata zabranjenih Dekalogom, kadar očitovati Boga stvoritelja i spasitelja.⁵⁷ Obveza oko odgoja djece traje i u slučaju zakonite ili nezakonite rastave. Država je ona koja ima pomoćnu ulogu u brizi za djecu dok su roditelji oni koji imaju osobnu i neotuđivu obvezu koja se ne može prepustiti drugima, a to je odgoj vlastite djece.

⁵³ Usp. N. ŠKALABRIN, *Ženidba...*, str. 285.

⁵⁴ Usp. *Isto*, str. 286.

⁵⁵ Usp. *Isto*, str. 287.

⁵⁶ Usp. PAPA FRANJO, *Amoris letitia – Radost ljubavi*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2016., br. 280.

⁵⁷ Usp. *Isto*, br. 11.

ZAKLJUČAK

Ženidba kao zajednica dviju osoba različitog spola, usmjerena k dobrom supružnika i rađanju te postizanju potomstva, najstariji je oblik uspostavljanja i organiziranja zajedničkoga života ljudi i temelj je ljudskoga društva i ljudske zajednice. Ženidbena zajednica je ustanova koja je svojstvena ljudskoj naravi i kao takva ima ishodište i temelj u božanskome planu stvaranja svijeta.

Svaki pojedinac ima naravno i nepovredivo pravo na stupanje u brak i na život u zajednici s odabranom osobom suprotnoga spola. S obzirom da brak nema samo privatni karakter, nego je i od javne i od društvene važnosti i značaja i tiče se dobra šire društvene zajednice, iz toga proizlazi potreba da se ta ustanova osim etičkim i moralnim normama uređuje i pozitivnim zakonima. Neke od normi i zakona potječu od Boga koji je utemeljio ustanovu braka, a druge proizlaze iz zakonodavne vlasti, bilo svjetovne ili građanske u nekom društvu, bilo religijske u pojedinim vjerskim zajednicama i u Crkvi.

U ovom radu bilo je upravo riječi o kanonskom načinu sklapanja ženidbe i dvanaest zapreka ženidbenog veza koje ne smiju ni u kojem trenutku biti prisutne, inače dolazi do nevaljano sklopljenog sakramenta ženidbe. Važno je ponoviti kako su zaprekama božanskoga prava podložni svi ljudi, a ono uključuje i one koji nisu kršteni dok zaprekama crkvenog prava podložni su samo oni koji su kršteni u Katoličkoj Crkvi ili su u nju primljeni nakon krštenja.

Posljednje poglavlje posvećeno je privoli kao konstitutivnom elementu, ključnom elementu bez kojeg nije moguće valjano sklopiti ženidbu u Katoličkoj Crkvi. Privola je sama bit ženidbe, a ona uključuje osobni čin volje kojim nastaje ženidbeni vez između dvije osobe suprotnog spola. Vrlo važno je i sada na samom kraju ovog rada ponoviti kako ženidba ima svoje važne učinke. Ženidbena veza je trajna i isključiva, a iz trajnosti i isključivosti proizlaze dvije izravne posljedice, a to su jednost i nerazrješivost.

Supružnici koji su stupili u brak trebaju biti otvoreni životu, otvoreni rađanju, odnosno stvaranju potomstva. Otvorenost životu podrazumijeva odgovorno roditeljstvo koje uključuje odgoj i brigu o vlastitoj djeci kao neotuđivoj obvezi koja se ne može prepustiti drugima, a osim neotuđive i osobne obveze ovdje se radi i o

primarnom pravu roditelja. Crkva jest ona koja naviješta kako je ljudski život najveći dar Božji jer nismo satkani samo od mesa, već smo i prožeti Duhom Svetim.

Crkva koja je vođena Duhom Svetim, svjesna promjena u životu ljudi, uvijek se iznova nastoji svojim zakonima prilagođavati novonastalim potrebama, a da pri tome ostane vjerna božanskom i pozitivnom pravu. Crkva je od najstarijih vremena bila svjesna kako ima pravo reći svoju riječ o ženidbi te svojim zakonima zaštititi tu naravnu ustanovu koju je Krist uzdigao među krštenima na dostojanstvo sakramenta.

LITERATURA

A) Izvori:

- BIBLIJA, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2016.
- HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici*, Glas Koncila, Zagreb, 2008.
- IVAN PAVAO II., *Familiaris consortio – Obiteljska zajednica*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009.
- KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE, Glas Koncila, Zagreb, 1994.
- PAPA FRANJO, *Amoris letitia – Radost ljubavi*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2016.
- PAPA FRANJO, Obitelj – 16. Zaruke, Kateheza na općoj audijenciji, 27. svibnja 2015., u Josip ŠALKOVIĆ (ur.), *Zaručništvo i priprava za ženidbu. Zbornik radova VII. Međunarodnog znanstvenog simpozija crkvenih pravника u Subotici, 11. – 12. listopada 2013.*, Glas Koncila, Zagreb, 2015., str. 5.
- *Zakonik kanonskog prava (Codex iuris canonici)*, proglašen vlašću pape Ivana Pavla II. (25. siječnja 1983.), Glas Koncila, Zagreb, 1996.

B) Knjige:

- BERLJAK, M., *Kanonski oblik ženidbe, Povijesni razvoj – Zakonik kanonskog prava /1983.*, Glas Koncila, Zagreb, 1999.
- BLAŽEVIĆ, V., *Ženidbeno pravo Katoličke Crkve. Pravno-pastoralni priručnik*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2004.
- GEROSA, L., *Crkveno pravo*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2007.
- PRANJIĆ, P., *Posvetiteljska služba Crkve*, Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu, Glas Koncila, Zagreb, 2016.
- ŠKALABRIN, N., *Ženidba. Pravno-pastoralni priručnik*, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Teologija u Đakovu, Đakovo, 1995.

C) Članci:

- ŠIMOVIĆ, I., *Bračne smetnje u svjetlu obiteljskog i kanonskog prava*, u: *Bogoslovska smotra*, 85 (2015.) 1, 235 – 263.

D) Web mjesta:

- PIO XI., *Casti connubii* (31. prosinca 1930.), https://www.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_19301231_casti-connubii.html. (2. 8. 2021.)
- SVETI RED-ŽUPA TIJELA KRISTOVA, Župa Tijela Kristova, na: <http://zupa-tijela-kristova.hr/sveti-red/> (15. srpnja 2021.)
- VJERA I DJELA, Ženidbena zapreka prethodne ili postojeće ženidbene veze, na: <http://www.vjeraidjela.com/zenidbene-zapreke-prethodne-ili-postojece-zenidbene-veze/> (15. srpnja 2021.)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Petra Marunčić, kao pristupnica za stjecanje zvanja magistricе katehetike izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo moga vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 31. kolovoza 2021.

Potpis

TITLE: MARRIAGE VOWS BARRIERS

SUMMARY

The Bible tells us that marriage was instituted by God who concluded that it was not good for man to be alone so He helped him with establishing family. The family is the foundation of human life and society and the family arises from marriage. Marriage arises by pronouncing the marital consent of properly prepared fiances. In conjugal love and communion between two spouses of different sexes, the love between Christ and the church is also manifested. It is very important that at the time of marriage there are no prohibitions that could later affect the validity of the marriage. This dissertation deals precisely with issue of barriers to marriage, and it is divided into three parts. The first part discusses the pastoral preparation for marriage, about marriage as a sacrament, and at the end of the first part, also discusses about indissolubility of marriage. The intention is to emphasize that marriage is a sacrament which means that God is the one who helps in communion and love, and in overcoming everyday obstacles, not just a civil contract. The second chapter is devoted to the abstacles, and third, the last chapter deals with consent as a constitutive element of marriage and the effects of marriage itself.

Keywords: family, marriage, sacrament, marital consent, marriage vows barriers.